

MELLOM HISTORIE OG SCIENCE FICTION

MARIA LILLEMOEN
INFORMASJONSRAÐGIVER VED HØGSKOLEN I GJØVIK

For 63 år siden lanserte den amerikanske ingeniøren Vannevar Bush sin visjon om "Memex" (Memory Extender) i artikkelen "As We May Think". En memex var hans forslag til system for å hindre at informasjon forsvinner, og hjelpe menneskene til å huske detaljer i forskningshverdagen. En av brukermulighetene som memexen skulle ha, var å koble sammen dokumenter, bilder og filmer til stier hvor brukeren selv bestemmer hva som fører til hva. Høres dette kjent ut? Vannevar Bush blir ansett som visjonær i tenkningen til det vi i dag kjenner som world wide web.

Hvem kan vel tenke seg et liv uten digitalkamera, mobiltelefon og internettapplikasjoner som Facebook, MSN og Twitter? Vannevar Bush hadde ikke den fjerneste anelse om hvordan mediehverdagen i 2008 ville se ut eller hvilken nytte den allmenne bruker ville få av denne teknologien. Hans utgangspunkt var å sørge for at forskernes hverdag ble enklere. Siden har utviklingen gått mer og mer i retning å gjøre hverdagen til "mannen i gata" enklere. Vannevar Bush sin visjon ble en realitet i 1989 da forskere ved CERN utviklet første versjon av weben. Inntil den første grafiske nettleseren, Mosaic, kom i 1993, var det imidlertid bare forskere og studenter som kjente til weben. I dag, femten år seinere, benytter mange nordmenn seg av deltagerdrevne, interaktive nettjenester som blogg, wikipedia og YouTube.

– **Nå har vi mange gode verktøy** på plass for å produsere dokumenter, bilder og filmer. I tillegg får folk, spesielt de unge, stadig bredere erfaring i bruk av slike verktøy og systemer for å spre tekst, bilder

og video, understreker professor i medieteknikk, Rune Hjelsvold, ved Høgskolen i Gjøvik (HiG).

Hva venter oss så i framtiden? Samfunnet vårt har en overflod av informasjon: Å lagre bilder og videoer er enkelt – å huske i ettertid hvor alt er lagret er vanskelig. Ved Høgskolen i Gjøvik har fagmiljøet innen medieteknikk i lengre tid forsket på metoder for å strukturere data bedre. Tenk deg for eksempel at du skal lage et fotoalbum i forbindelse med din fars 75-års dag og at du kan finne alle bildene du har av ham med bare et par tastetrykk. Ved HiG utvikler studenter og professorer teknologi som kan hjelpe til med å gjøre dette mulig. På samme måte utvikles det teknologi som kan brukes til å oppdage spesielle hendelser i video. En student ved HiG har skrevet masteroppgave om muligheten for å oppdage automatisk når folk faller. Oppgaven vil danne basis for videre forskning innen temaet, og den dagen dette kommer i bruk vil eldre med balanseproblemer kunne føle økt trygghet i sine egne hjem. Sportsglade mennesker har også mye å se fram til! Når du har lagret en fotballkamp på den optiske harddisken din kan du bruke videoverktøy på PC-en til å finne alle målsituasjonene til favorittlaget ditt gjennom hele sesongen. Hobbyfotografer vil kunne glede seg over et kamera som selv avgjør om det er vinter eller sommer, og ved hjelp av denne teknologien setter de riktige innstillingene på kameraet.

Men hva gjør denne utviklingen med oss? Vil alle få nytte og glede av de nye verktøyene og dupperingsene som stadig dukker opp? Dagens teknologiutvikling vil fortsette, det som blir viktig i

fremtiden er å unngå at deler av befolkningen blir stigmatisert som følge av digitale skiller; skiller mellom de med kompetanse og de uten, samt skille mellom eldre og yngre.

Verken utvikling av eller tilpasning til ny teknologi skjer over natten. Paul Saffo, en amerikansk teknologianalytiker, hevder at historien viser at det gjerne tar 30 år fra en ide oppstår til teknologien er fullt utviklet og akseptert i en kultur. Teknologien kommer ikke så tilfeldig som vi gjerne tror, et eller annet sted i verden sitter kanskje vår tids Vannevar Bush med visjoner om teknologi som vil gjøre livet bedre og rikere for folk flest. Kanskje er det teknologi som vil bidra til at alle mennesker virkelig får lik rett til informasjon og tjenester.